ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 162 ◆ Четвер, 22 серпня 1991 року ◆ Ціна 5 коп.

ЗАСІДАННЯ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР

21 серпня в Кремлі голови палат Верховної Ради СРСР І. Лаптєв і Р. Нішанов провели засідання Президії Верховної Ради СРСР.

На засіданні, в якому взяли участь також члени Комітету конституційного нагляду СРСР, було розглянуто ситуацію, що склалася в країні у зв'язку із створенням так званого Державного комітету по надзвичайному стану (ДКНС) і оголошеними від його імені рішеннями. Було повідомлено, що Голова Верховної Ради СРСР А. Лук'янов вилетів у Крим для зустрічі з Президентом СРСР М. Горбачовим.

З обговорюваного питання Президія Верховної Ради СРСР прийняла таку постанову:

1. Вважати незаконним фактичне усунення Президента СРСР М. Горбачова від виконання його конституційних обов'язків і передачу їх віце-президенту СРСР.
2. Вимагати від віце-президента СРСР Г. Янаєва негайного скасування його указів і постанов, що грунтуються на них, про надзвичайний стан як юридично недійсних з моменту їх видання.
3. Внести на розгляд позачергової сесії Верховної Ради СРСР пропозицію про створення слідчої комісії для вирішення питання про притягнення до відповідальності службових осіб, винних у порушенні Конституції СРСР.

22 серпня Президія Верховної Ради СРСР продовжить роботу. (ТАРС).

ВІДКРИТТЯ СЕСІЇ РОСІЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

МОСКВА, 21. На надзвичайній сесії Верховної Ради РРФСР виступив Президент РРФСР Б. Єльцин. Він стверджував, що Президент СРСР М. Горбачов перебуває в ізоляції в Криму і цілком здоровий. З метою встановлення контактів з главою Радянської держави сесія вирішила направити до М. Горбачова делегацію у складі Віце-президента Російської Федерації А. Руцького, Голови Ради Міністрів РРФСР І. Силаєва разом з групою народних депутатів Росії. (ТАРС).

У ПРОКУРАТУРІ СРСР

У зв'язку з наявністю в діях членів незаконно створеного Державного комітету по надзвичайному стану ознак державного злочину Генеральний прокурор СРСР порушив кримінальну справу.

Розслідування доручено групі слідчих.

У КОМІТЕТІ ПРИ ПРЕЗИДЕНТІ СРСР ПО КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Комітет взяв керівництво правоохоронними органами на себе.

Перед керівниками компетентних органів поставлено завдання в координації з Міністерством оборони СРСР гарантувати безпеку повернення Президента СРСР М. Горбачова у свою резиденцію в Кремлі для виконання своїх обов'язків.

У РАДІ МИРУ УРСР

Те, що сталося у Москві вночі 19 серпня, не може не викликати протесту прихильників миру на Україні, людей, які понад усе ставлять справу законності й демократії.

Ми висловлюємо підтримку мужній позиції демократичних сил Росії й усіх республік країни.

Сподіваємося, що юнаки України, які несуть службу в лавах Радянської Армії, виявлять свою громадянську зрілість і відданість ідеям миру й гуманізму, не заплямують свою честь невинною кров'ю людей і будуть з усіма тими демократичними силами, для яких права людини, свобода і незалежність народів були і є найдорожчими

Від імені Української Ради Миру
Олесь ГОНЧАР

ТЕМА ДНЯ

Цей знімок зроблено у Києві, на майдані Жовтневої революції. Кияни висловили підтримку позиції Голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука щодо подій у країні. До столиці приєдналися інші області та регіони України. Під рубрикою «Вісті з місць» читайте у сьогоднішньому номері газети матеріали, передані нашими власними кореспондентами вчора, протягом дня. Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада Української РСР

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

УРСР, 252047
Київ, вул. Нестерова, 4

ТЕЛЕФОНИ РЕДАКЦІЇ ГАЗЕТИ:

Приймальня — 446-92-11

Відповідальний секретар — 446-72-63

Завідуючий корсіткою 441-84-42, 224-72-54 (телефакс).

ВІДДІЛИ:
парламентський — 441-84-52, 441-85-64,
листів — 441-82-05, 441-29-61,
економіки — 441-88-07,
аграрний — 441-86-18,
міжнародний — 446-91-20,
охорони здоров'я — 441-88-06,
соціальних питань — 441-88-05,
екології — 441-88-59,
культури — 441-86-44,
спорту — 441-88-08,
інформаційний — 446-61-13, 441-86-20,
історії України — 441-88-62,
військових питань — 441-88-52,
реклами — 441-89-11,
бухгалтерія — 441-84-00.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Індекс 60955

Тираж 155.000

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Газета виходить 5 разів на тиждень. У вівторок на 8 сторінках, у середу, четвер, п'ятницю та суботу — на 16 сторінках.

ПОСТАНОВА

Президії Верховної Ради Української РСР

Про Заяву Президії Верховної Ради Української РСР

Заяву Президії Верховної Ради Української РСР схвалити (додається).

Голова Верховної Ради Української РСР

Л. КРАВЧУК

м. Київ
20 серпня 1991 року

ЗАЯВА ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Президія Верховної Ради Української РСР відзначає, що повний аналіз і оцінки ситуації, що склалася після утворення Державного комітету по надзвичайному стану в СРСР, буде зроблено Верховною Радою Української РСР після рішень позачергової сесії Верховної Ради СРСР. До рішення сесії Верховної Ради Української РСР з цього питання положення постанов Державного комітету по надзвичайному стану в СРСР не мають юридичної сили на території України.

Президія констатує, що на території Української РСР надзвичайний стан не запроваджується і підстав для цього не вбачається.

На Україні діють Конституція СРСР, Конституція Української РСР, Закони і постанови, прийняті у відповідності з ними, здійснюють свої повноваження законно обрані органи державної влади та управління.

Президія заявляє, що вона буде послідовно відстоювати Державний суверенітет України, права людини, демократичні завоювання, започатковані в 1985 році. Ми підтримуємо заходи Кабінету Міністрів УРСР по захисту внутрішнього споживчого ринку, посиленню боротьби із злочинністю, корупцією, спекуляцією.

Зважаючи на обстановку, яка склалася в країні, Президія Верховної Ради Української РСР закликає місцеві Ради народних депутатів, керівників державних органів, підприємств, установ і організацій, лідерів політичних партій, громадських об'єднань і масових рухів, всіх громадян України зробити усе від них залежне, щоб уникнути дестабілізації становища, загострення соціально-політичної ситуації в республіці, порушень трудового ритму і громадського порядку. Спільними зусиллями запобігти конфронтації і протистоянню, утриматись від страйків, мітингів та маніфестацій. Зосередити всі зусилля на вирішенні найважливіших проблем повсякденного життя республіки, успішно провести весь комплекс сільськогосподарських робіт, підготовку до зими, поліпшенні продовольчого забезпечення населення.

Інтерв'ю Голови Верховної Ради Української РСР Л. М. КРАВЧУКА

УКРАЇНСЬКОМУ ТЕЛЕБАЧЕННЮ 20 СЕРПНЯ 1991 РОКУ

— Леоніде Макаровичу, вже другий день засідає Президія Верховної Ради Української РСР, другий день люди на Україні чекають її рішень. І, мабуть, не тільки на Україні. Зараз вже 20-та година, а ви щойно повернулися до свого кабінету після засідання Президії Верховної Ради. Що ви можете сказати людям?

— Ось переді мною лежать чернетки Заяви, але вони вже проголосовані. Віддрукованого документа ще немає, тому що він творився прямо на Президії. Ідеї висловлювались і зразу ж формулювались. Визначалась група членів Президії, які, якщо можна так висловитись, доводили цей текст до завершеності з політичної, правової точок зору, і після цього він знову ставився на голосування.

Ще одна деталь. Перший пункт, де є основні, принципові позиції нашого ставлення до Державного комітету по надзвичайному стану в СРСР, голосувався поіменно.

Але спочатку я хотів би пояснити телеглядачам і радіослухачам, чому саме ми так довго працювали — майже два дні. Справа в тому, що питання це — надзвичайне. Адже йдеться про момент, дуже важливий для України: як ми ставимось до того, що діється сьогодні в країні, як ми оцінюємо ситуацію. Саме на цьому була зосереджена вся увага членів Президії.

З чого ми виходили? Я в даному разі висловлюю свою особисту думку. На Заяву Президії зішлюсь дещо пізніше.

Перше. Я вважаю, що та ситуація, яка склалася зараз, не є випадковою. Ми до неї йшли тривалий час. Йшли з певними суперечностями, з певними сумнівами. Але загальновідомо одне: в такій ситуації, яка була останнім часом, країна вже далі не могла знаходитись. Це, насамперед, війна законів, а якщо сказати відверто, беззаконня, яке утверджувалось в діях і в свідомості людей, неспроможність центральної влади управляти ситуацією і її небажання передати управління республікам.

Я особисто на Раді Федерації декілька разів порушував це питання і говорив, що давайте ми все-таки дійдемо до якогось політичного рішення, щоб здійснювалось реальне керівництво на демократичних засадах і законах і люди були позбавлені трагічних реалій нашого життя: це і міжнаціональні конфлікти, і економічні незгоди, і порожні полиці в магазинах, і, будемо говорити, мафія, рекет, спекуляція, інші страшні речі. Я вже не кажу про духовність, про мораль. Куди дійшли? Значить, треба було щось вирішувати.

Але виникає питання, як же можна було це зробити. Тобто рішення потрібно було приймати, але як? Найбільш розумний, на мій погляд, шлях — скликати Надзвичайний з'їзд народних депутатів СРСР і поставити це питання на з'їзді. Про Президента, якщо до нього є претензії, або ще до когось, хто причетний до тієї ситуації, яка склалася. Та цього не було зроблено.

Раптом дізнаємось, що утворено Державний комітет по надзвичайному стану. Підстави? А підстави, якщо так можна тлумачити, дві. Перша — хвороба М. С. Горбачова, а друга — стан, який склався в країні. Але не може бути таких підстав: або-або. Якщо одна причина — хвороба, і якщо хвороба серйозна, то треба сказати, яка саме, щоб народ знав. Пам'ятаєте, коли в Президента США Буша була аритмія, то про це було повідомлення на весь світ.

І це не випадково саме так. Ми маємо знати, чи ця хвороба заважає виконувати Президентові свої обов'язки такої високої ваги, чи вона є такою, що скоро пройде і не заважатиме.

Нам же нічого конкретного не сказали. Сказали тільки, що Президент захворів. Але якщо Президент захворів, то не обов'язково утворювати комітет по надзвичайному стану. Треба почекати, поки хвороба пройде, і тоді вирішувати вже за другим мотивом — за оцінкою ситуації, яка склалася в країні. Але знову ж таки вирішувати це гласно, демократично, згідно з Законом, Конституцією, винести на з'їзд народних депутатів СРСР і вирішити на з'їзді. Цього не було зроблено.

Я буду наполягати на тому, щоб була об'єктивна інформація про стан здоров'я Президента.

І друге. Я вважаю, що комітет, який утворено, вже наробив чимало помилок. Але чи можна їх виправити? Я вважаю, що можна, і має це зробити позачергова сесія Верховної Ради СРСР, яка буде скликана 26 серпня, про що вже повідомлено. Думаю, що сесія має дати правову і політичну оцінку ситуації, що депутати тут мають проявити політичну мудрість і далекоглядність.

Я також буду наполягати, наскільки це можливо як Голові Верховної Ради УРСР, щоб на сесію був запрошений Михайло Сергійович Горбачов. Якщо за станом здоров'я він не може бути присутнім, то нехай лікарі дадуть оцінку його здоров'я. Тоді потрібно на сесії зачитати його письмову заяву і після цього прийняти відповідне рішення. До речі, я в позаминулу неділю зустрічався в Криму з Михайлом Сергійовичем Горбачовим, і він був при повному здоров'ї. Я розумію, що може трапитись і через день якесь лихо, але про це має знати народ країни, оскільки мова йде про Президента.

Повторюю, сесія може прийняти рішення при безпосередній участі або письмовій заяві Президента і винести це на з'їзд народних депутатів. Тому що ще вчора була одна ситуація, а сьогодні вже інша, особливо після прес-конференції, яку вчора проводили члени Державного комітету. До речі, чомусь вони там були далеко не всі, і зараз люди задають багато питань, чому трьох дуже важливих з їх точки зору членів комітету не було на прес-конференції. Після того, коли виконуючий обов'язки Президента сказав, що Михайло Сергійович ще повернеться до своїх обов'язків, у людей виникло питання: якщо повернеться, то для чого на той час було утворювати комітет по надзвичайному стану?

Я підкреслюю: є правова, є юридична, є політична, а є в даному разі й чисто людська позиція. Ми маємо знати про стан здоров'я Президента і про те, як він ставиться до всього, що відбувається. А те, що в країні зараз лихо, це також правда; як правда і те, що до цього лиха причетний і Михайло Сергійович Горбачов. Але я мушу сказати, що члени комітету, який утворено, працювали разом з М. С. Горбачовим, і я не чув ні від кого з них серйозної критики на адресу Михайла Сергійовича.

Настав час, коли все має стати в русло демократії, в русло закону, і тоді все буде гаразд. Люди повірять в силу Верховної Ради СРСР, в законність, порядок, демократію. Адже демократія без закону перетворюється в охлократію, стихію і біду. Має бути влада, має бути закон, має бути демократія. Вони мають йти разом, як кажуть, пліч-о-пліч.

— Леоніде Макаровичу, бажано знати: це ваша особиста позиція?

— Ми цієї позиції не обговорювали на Президії Верховної Ради і в Заяву Президії не включили. Перед тим, як перейти до Заяви, хотів би, щоб люди знали і мою особисту позицію. Я буду на ній наполягати. Як саме наполягати? Думаю, що на сесії Верховної Ради СРСР ці питання не будуть вирішуватись без участі керівників Верховних Рад республік. Адже йдеться про долю країни. Зараз поки що вирішується без нас. Але я думаю, що Верховна Рада СРСР зробить так, щоб вирішувалось разом з нами.

— Леоніде Макаровичу, а тепер, напевне, час перейти конкретно до Заяви Президії Верховної Ради України.

— Я прокоментую тільки фрагменти, оскільки вона буде прочитана по телебаченню і радіо, надрукована в газетах. Ось основні моменти, які хочу відзначити.

Перше. Президія Верховної Ради відзначила, що повний аналіз і оцінки ситуації, яка склалася після утворення Державного комітету по надзвичайному стану в СРСР, буде зроблено Верховною Радою України після рішень позачергової сесії Верховної Ради СРСР. Цей перший момент голосувався поіменно.

Другий момент — також з поіменним голосуванням. Президія Верховної Ради констатувала, що надзвичайний стан на Україні не запроваджений, і вона не вбачає підстав для його оголошення. Це дуже важливо.

І третя, теж принципова позиція. До рішення Верховної Ради УРСР положення з цього питання постанови Державного комітету по надзвичайному стану в СРСР на території України не мають юридичної сили. Тобто, тут такий коментар: у нас надзвичайний стан не введений і діють закони, постанови Верховної Ради України, Конституції СРСР і Української РСР. А постанови комітету (до рішення Верховної Ради України) не мають у нас юридичної, правової сили.

Я підкреслюю, цим самим ми висловили своє ставлення до комітету.

Далі, є у нас така важлива позиція. Президія заявила, що вона буде послідовно відстоювати державний суверенітет України, права людини, демократичні завоювання, започатковані в 1985 році.

(Закінчення на 3-й стор.)

Інтерв'ю Голови Верховної Ради Української РСР Л. М. КРАВЧУКА

(Закінчення. Початок на 2-й стор.).

Ми підтримали заходи Кабінету міністрів УРСР по захисту внутрішнього споживчого ринку, посиленню боротьби із злочинністю, корупцією, спекуляцією.

І останній важливий момент, на якому я хочу акцентувати увагу телеглядачів. Зважаючи на обстановку, яка склалася в країні, Президія Верховної Ради Української РСР закликає місцеві Ради народних депутатів, керівників державних органів, підприємств, установ і організацій, лідерів політичних партій, громадських об'єднань і масових рухів, всіх громадян України зробити все від них залежне, щоб уникнути дестабілізації становища, загострення соціально-політичної ситуації в республіці, порушень трудового ритму і громадського порядку. Спільними зусиллями запобігти конфронтації і протистоянню, утриматись від страйків, мітингів та маніфестацій. Зосередити всі зусилля на вирішенні найважливіших проблем повсякденного життя республіки, успішно провести весь комплекс сільськогосподарських робіт, підготовку до зими, поліпшити продовольче забезпечення населення.

Я хочу сказати, що ця Заява грунтується на Конституції, на Законі про правовий режим надзвичайного стану. Ми не відійшли від їх положень. І в цьому сила Заяви.

Ми враховували також, що при цих складнощах сьогодні важко передбачити, що може статися завтра-післязавтра. Народ, як кажуть, натягнутий, як струна, тобто ситуація може змінитись у будь-який час. Але сьогодні, я ще раз хочу про це сказати телеглядачам, ситуація на Україні адекватна тому, що діється взагалі. Ми не відокремлені парканом від країни, від її інших регіонів, тому розділяємо загальну тривогу.

Але в республіці нормальний трудовий ритм, люди працюють, розуміють обстановку. Ми будемо робити все для того, щоб не довести до конфронтації, будемо працювати зважено, радитись з народом, радитись з областями, районними Радами, з керівниками, перш ніж робити якісь важливі кроки в цьому плані. Але головне, я хочу підкреслити, що ми не відступимо від демократичного процесу, від закону, від Конституції. Ми будемо грунтувати всю свою роботу на них, адже зараз людей найбільше лякає, чи не повернемось до якихось інших часів, чи не стане це звуженням демократії.

Я не буду зараз говорити про всю країну, про дії комітету. Хочу підкреслити, що Верховна Рада України працює, працюють її Президія, уряд республіки, і вони керуються тією конституційною нормою і тим положенням закону, що у нас на Україні надзвичайного стану немає і ми живемо в нормальному ритмі — і в політичному, і в трудовому. Цим я хочу заспокоїти людей і запевнити їх, що Верховна Рада УРСР буде зважувати кожен свій наступний крок.

— На початку ми згадували, що рішення Президії Верховної Ради УРСР чекають не тільки люди на Україні. Мабуть, наше рішення буде сприйняте в багатьох парламентах?

— По-перше, ми розішлемо своє рішення у Верховні Ради всіх республік. Ми надішлемо його офіційно до Верховної Ради СРСР. Ми надішлемо його керівникам, які обрані законним чином, щоб вони знали, що Україна, Президія її Верховної Ради стоїть саме на таких позиціях — на позиціях Конституції, на позиціях закону, на позиціях демократії.

Бо це сьогодні має надзвичайну вагу, і ми не можемо тут поступитися. Люди повинні бути впевнені в такому нашому підході і мають жити також за законами, не порушувати їх, сумлінно працювати. І тоді ми обов'язково вийдемо із цього скрутного становища.

— Який прогноз у вас відносно того, що у відомій заяві і в інших документах, які зараз видають новітні центральні союзні структури, проголошено верховенство союзних законів? Ну, скажімо, будуть виходити рішення Верховної Ради України...

— Я розумію. Коли я на початку говорив, що комітетом вже допущені певні неточності і помилки, мав на увазі, зокрема, слідуюче. Президент чи виконуючий обов'язки Президента, віцепрезидент може ввести надзвичайний стан тільки в окремих регіонах і має це своє рішення винести на затвердження сесії Верховної Ради СРСР. При такій ситуації постанови цього комітету мають силу тільки в тих регіонах, де введено надзвичайний стан. А помилка комітету в тому, що в першому пункті прийнятої ним постанови № 1 написано, що рішення комітету є обов'язковим для всіх службових осіб на всій території Союзу. А вони мають бути обов'язковими лише тоді, якщо буде введено надзвичайний стан на всій території. А його на всій території може ввести тільки один законодавчий орган — Верховна Рада СРСР, і потрібно, щоб за це проголосувало дві третини народних депутатів. А зараз така ситуація — цей стан і введено, і не введено. Тобто, можна тлумачити, як кому захочеться.

Оскільки територія України не підлягає під цю режимну ситуацію, то ми кажемо, що на її території до рішення Верховної Ради Української РСР, до того, як вона дасть свою оцінку, положення документів, рішень комітету не мають права чинності. Тобто, ми діємо і живемо за тими законами, які ми прийняли на сесії Верховної Ради УРСР.

Отже, ми почекаємо сесії Верховної Ради СРСР, подивимось, як поставляться до того, що сталося, народні депутати СРСР, як вони проголосують, за що проголосують, і тоді сесія Верховної Ради УРСР дасть остаточну оцінку ситуації і визначить наші дії.

Виступ Голови Верховної Ради Української РСР Л. М. КРАВЧУКА

ПЕРЕД ВЕТЕРАНАМИ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ НА ВІДКРИТТІ РЕЛІКВІЙНОЇ ВИСТАВКИ «ГЕРОЇЧНА ОБОРОНА КИЄВА» У МЕМОРІАЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МУЗЕЙ ІСТОРІЇ ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВІЙНИ 1941—1945 РОКІВ» 20 СЕРПНЯ 1991 РОКУ

Дозвольте щиро подякувати вам, що запросили мене відкрити цю експозицію, запросили поспілкуватися з ветеранами. Такі зустрічі я завжди сприймаю всім серцем. Тим більше, в цей складний час, коли думка кожної людини має велику вагу і силу. Бо немає нині в світі людини, яка б однозначно ставилась до того, що робиться, і щоб усе, що вона говорить чи робить, однозначно схвалювалося чи засуджувалося. В цей складний час кожен має осмислювати події й робити для себе певні висновки, діяти відповідно до закону, до Конституції.

Люди молодшого віку, які не брали участі в тій страшній війні, можуть у документальних фільмах чи на фото побачити зруйнований Хрещатик. І ці картини мають викликати в кожного роздуми, тривогу за те, щоб подібне більше не повторилося. Люди, які брали участь у смертельній битві з фашизмом, своїм життям, своєю кров'ю довели відданість Батьківщині, відданість ідеалам свободи. Ми маємо берегти славу й пам'ять про тих, хто ціною своєї крові і життя відстоював столицю України. Ми маємо берегти сторінки нашої історії, пам'ятати своє минуле, незалежно від того, як би хтось не хотів подати його.

Хочу підкреслити, що немає для нас усіх більш гуманного, морального почуття, ніж повага до ветеранів. Влада України поважає ветеранську гвардію і робитиме все для того, щоб ці люди в найскладніших умовах не відчували себе обділеними ні в чому. А експозиція, що відкривається сьогодні, — це данина пам'яті тим, хто віддав своє життя за свободу й незалежність Батьківщини, хто п'ятдесят років тому протягом двох з половиною місяців захищав Київ, а потім визволяв його від фашистів.

У сьогоднішній складний день, коли в країні діє Комітет з надзвичайних ситуацій, відкриття виставки засвідчує, що життя на Україні продовжується, що ми живемо за своїми, українськими законами, Конституцією України і СРСР. Ми повинні уважно аналізувати все, що відбувається в країні. Я хочу сказати вам, шановні ветерани, що наша позиція полягає в тому, що до сесії Верховної Ради СРСР ми не визнаємо дій і рішень на території України цього комітету. Це не наша примха. Просто Україна не належить до території, де введено надзвичайний стан. Ми ж маємо діяти за своїми законами, за своїми постановами, зміцнювати порядок, організованість, дисципліну, вести рішучу боротьбу з усім тим, що вносить у наше життя елементи дестабілізації. Це для нас нині найголовніше. Ми маємо захистити життя народу України, ми маємо захистити наш ринок, бо інакше завтра не знайдемо взагалі всього найнеобхіднішого для людини. Будемо виступати й надалі за те, щоб не порушувалися демократичні принципи, закони, Конституція. Наш народ своєю боротьбою вистраждав те, щоб людина мала слово, щоб вона могла сказати відкрито все, що думає.

Те, що сталося в 1985 році, дало дорогу демократії. Були на цій дорозі складні рішення, неправильні, нерозумні, але сам демократичний шлях, пріоритет людських цінностей, повага до людини, до її прав — ось головне, чого ми прагнули і чого почали досягати. Адже ми перед усім світом заявили, що виконуємо всі хартії і угоди, в яких поважається демократія, права людини, де все має творитися на конституційній основі, на Законі. Якщо ж це порушується сьогодні, то завтра будуть більші порушення, а післязавтра — ще більші, і ми прийдемо до ланцюгової реакції беззаконня.

Ми не можемо допустити тих страшних часів, про які ви знаєте з власного життя. Але і я пам'ятаю, як творилися розстріли, вбивства невинних людей. Тому вважаю, що цього не повинно повторитися, ні краплини крові невинних людей не повинно пролитися.

Думаю, що ви, ветерани, найкраще знаєте ціну життя, ціну правди, ціну свободи, ціну демократії, бо ви воювали саме за це.

Владні структури на Україні мають зробити все, щоб Україна залишалася республікою демократичною, правовою, щоб вона й надалі відстоювала свій суверенітет, щоб вона захищала людину, захищала громадянина України.

Ці зустрічі наші — це переклик поколінь. Від покоління, яке боролося за волю і свободу, до нашого покоління, яке повинно не допустити процесів, які б узяли гору над законом. Ми виступатимемо проти будь-яких структур, утворених антиконституційно, на незаконній основі, проти будь-яких структур, які хочуть стати над законом. Це наша позиція. І як би нам не було важко, цими принципами ми не поступимося. Бо якщо поступимося в цих принципових питаннях, то ми поступимося тоді в усьому. Ми сподіваємося на вашу розумну, щиру, виважену підтримку, сподіваємося, що ви зрозумієте нашу позицію й дії. А вони будуть спрямовані передусім на захист корінних інтересів народу України, при цьому ще раз підкреслюю — всіх народів, націй, народностей України: українців, росіян, білорусів, євреїв, поляків, угорців, румунів — усіх, хто живе на нашій благословенній землі. Ми будемо все робити для того, щоб ця земля була для них рідною, щоб збудовані на цій землі будівлі, вирощені дерева, посіяні і зрощені духовні зерна були їхніми. Щоб діти, які виростуть, знали, що це їхня земля, що вони є її господарями. Тільки єднання, тільки підтримка, тільки разом, тільки взаємне розуміння — ось на чому ми стоїмо і стоятимемо. До цього я закликаю всіх і сердечно вітаю з відкриттям нашої виставки.

Під час виступу.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

ЗВЕРНЕННЯ

Голови Верховної Ради Української РСР Л. Кравчука до Голови Верховної Ради СРСР А. Лук'янова

Хотів би звернутися до Вас у зв'язку з обстановкою, що склалася сьогодні в країні.

Вважаю, що в цей критичний для нашої історії момент, коли над завоюваннями демократії нависла серйозна загроза, необхідно все зробити для того, щоб ввести розвиток суспільних процесів у русло законності. Будь-які неконституційні чи створені з порушенням конституції структури влади не можуть бути визнані народом. Всі питання державного життя слід вирішувати на законній основі, кризові ситуації врегульовувати тільки політичними методами, ні в якому разі не допускати кровопролиття.

Від Вас, як глави законно обраного, постійно діючого законодавчого і контрольного органу державної влади Союзу РСР, від Верховної Ради СРСР великою мірою залежить, чи збережемо ми відданість проголошеному в 1985 році курсу на побудову правової держави і громадянського суспільства, чи поважатиметься державний суверенітет республік, чи забезпечуватимуться права і свободи особи відповідно до взятих на себе міжнародних зобов'язань. Для України як члена ООН уявляється принципово важливим неухильне додержання підписаних міжнародно-правових актів.

Думаю, що всі ці та інші питання, які виникли в нинішній ситуації, на наступній позачерговій сесії Верховної Ради СРСР будуть належним чином розглянуті і вирішені в інтересах утвердження демократії і правопорядку, що сесія продемонструє найвищу відповідальність перед нашим народом і світовим співтовариством.

Як Голова Верховної Ради Української РСР наполягаю на необхідності присутності на сесії Президента Союзу РСР Михайла Сергійовича Горбачова.

Л. КРАВЧУК.

21 серпня 1991 року,
м. Київ.

Вісті з місць

ДО СИТУАЦІЇ У РЕСПУБЛІЦІ

ЛЬВІВ. Цими днями львів'яни, не вдаючись до езопової мови, називають речі своїми іменами: у Москві відбувся антиконституційний переворот. І хоча Україна продовжує жити за законами суверенної республіки, реанімоване телефонне право знову подає свій голос. 19 серпня перший заступник голови облвиконкому Степан Давимука та заступник голови Львівської обласної Ради Іван Гель змогли виступити по телебаченню лише після звернення до уряду України.

Львівська обласна Рада народних депутатів ухвалила звернення до населення Львівщини: «В ситуації, яка склалася, закликаємо населення Львівщини зберігати порядок, самодисципліну, не вдаватися до невиважених вчинків, не піддаватися на провокації. А при спробі насильницького усунення демократично обраної народом влади відповісти масовими актами громадської непокори».

Львівська та Івано-Франківська обласні Ради звернулися до військовослужбовців ПрикВО: «Ми закликаємо вас пам'ятати про Присягу, про призначення народної армії, закликаємо не допустити використання Збройних Сил проти власного народу». Обласна Рада заявила також про цілковиту підтримку позиції Президента РРФСР Б. Єльцина.

У зверненні комітету громадської згоди Львівщини зазначено: «Заклики до насильницьких дій, розпалювання ворожнечі на політичному, релігійному, національному чи будь-якому іншому грунті вважати провокацією, зрадою інтересів України».

Біля пам'ятника Іванові Франкові у Львові відбулося велелюдне віче, на якому представники влади і різних політичних партій та організацій були одностайні в оцінці перевороту. Депутат обласної Ради військовослужбовець В. Лаворкін заявив, що в армії знайдуться здорові сили, які не дозволять використати могутню військову техніку як засіб придушення демократії.

А зовні у Львові все спокійно. Безпідставними є чутки про танки, які начебто заполонили місто (мене запитували про це по телефону кияни). Ну, а обиватель є обиватель. Дехто кинувся з торбами по магазинах за... дефіцитами, керуючись історичною аналогією. Кажуть, комусь поталанило придбати «шпроти». Та не виключено, що ці консерви з'явилися тому, що термін їх зберігання наблизився до критичної межі. На базарах дещо принишкли тітоньки, які донедавна відкрито гендлювали цигарками. Я постояла у черзі за молоком і здивувалася: вона була, як ніколи, мовчазною. Ніхто нічого не коментував. А втім, чого дивуватися? Дається взнаки «історична пам'ять».

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

* * *

ДОНЕЦЬК. Страйкові комітети Донецька, Макіївки, Червоноармійська на спільному засіданні розглянули ситуацію в країні і республіці.

Було прийнято ряд документів.

У Резолюції наради робітничих (страйкових) комітетів Донецька, Макіївки і Червоноармійська відзначається, зокрема, що дії ДКНС не відповідають чинним Конституції і законам Союзу РСР.

У Зверненні до світового співтовариства серед інших міститься пропозиція скликати позачергову сесію Генеральної Асамблеї ООН і розглянути ситуацію в СРСР.

Страйкові комітети Донецька, Макіївки і Червоноармійська закликали Радянську Армію, МВС, КДБ діяти згідно із здоровим глуздом і совістю.

Агенція «Схід».

* * *

ЖИТОМИР. Понеділок, 19 серпня, житомиряни зустріли доволі байдуже. Але тепер настрій поступово змінюється. З усіх громадських організацій і політичних груп із заявою на підтримку ДКНС виступила лише група ветеранів війни та праці. Проте всі місцеві газети відмовились друкувати текст цієї заяви.

З осудом дій комітету виступила Житомирська міська Рада народних депутатів. Усі інші організації і групи поки що утримуються від оцінок і дій.

Валерій НЕЧИПОРЕНКО.

* * *

ХАРКІВ. У місті та області працюють усі підприємства, державні установи, транспорт, зв'язок, виходять обласні газети. Не чути будь-яких закликів до страйків. З понеділка на центральній площі міста збираються після роботи тисячі людей, виступають народні депутати. Посилених нарядів міліції чи військових патрулів не спостерігається. Призначена на 20 серпня сесія облради не розпочалась, але 21 серпня голова міськради Є. Кушнарьов скликав позачергову сесію міської Ради. Тут заявлено, що в місті й області вся повнота влади належить законно обраним Радам. На спільній нараді керівників міста й області, обласних органів внутрішніх справ, харківського гарнізону управління КДБ висловлено підтримку позиції Голови Верховної Ради України. Війська Харківського гарнізону перебувають на місцях постійної дислокації.

Микола КОСИЙ.

* * *

ЗАПОРІЖЖЯ. Облвиконком опублікував звернення, в якому підкреслено, що «громадсько-політична ситуація в області лишається стабільною, хоч становище в економіці досить складне». У зверненні є заклик зберігати спокій, витримку й розсудливість, щоб уникнути дестабілізації, а це буде гарантією дотримання законності, прав і свобод громадян, сприятиме рухові республіки до суверенітету. Газета міськради «Запорізька Січ» вмістила портрет Президента Горбачова з великим пробілом там, де мав би стояти коментар щодо подій з неділі на понеділок. 20 депутатів міськради надрукували в цьому ж номері звернення до запоріжців. Депутати вимагають негайного звільнення Президента, висловлюють свою підтримку тільки законним структурам влади і Декларації про суверенітет України.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

* * *

ХЕРСОН. Представники Херсонського міськкому Компартії України, обласних організацій ДПУ, ПДКУ, крайової організації Руху прийняли спільне звернення, в якому зобов'язуються суворо дотримуватися законів України та Союзу РСР, не допускати дестабілізаційної ситуації в місті. У зверненні відзначається, що названі політичні партії та організації підтримують положення, що містяться у виступі Л. Кравчука по Українському телебаченню.

«Ми закликаємо військовослужбовців, працівників КДБ та управління внутрішніх справ, інших адміністративних органів, — говориться у зверненні,— до громадянської витримки, відповідальності, до розуміння всієї складності ситуації. Ваша зброя призначена для захисту народу».

У зверненні підкреслюється необхідність підготовки міського господарства до роботи в зимових умовах, надання допомоги трудівникам села у збиранні врожаю.

Висловила своє ставлення до подій у країні і координаційна рада Херсонської міськради. Вона підтримує дії, спрямовані на забезпечення нормальної роботи на підприємствах і в організаціях, закликає до спокою.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

* * *

ОДЕСА. Президія облради висловила свою прихильність побудові правової держави, в якій забезпечувався б пріоритет закону і цінність людської особистості. Президія підтримала вимогу групи народних депутатів СРСР від Одеської області про скликання позачергового З'їзду народних депутатів Союзу, про надання Горбачову можливості виступити у засобах масової інформації чи публікації компетентного висновку про стан його здоров'я. Виступаючи по радіо увечері 20 та вранці 21 серпня, голова облради Р. Боделан підкреслив, що ситуація на Одещині стабільна, закликав до мудрості й розважливості, зосередитись на реалізації життєво важливих народногосподарських завдань. Але, підкреслив він, це не спроба усунутись від того головного, що нині тривожить усіх.

Георгій ВОРОТНЮК.

* * *

РІВНЕ. Відбулась надзвичайна сесія міської Ради народних депутатів, яка обговорила становище у країні і питання про організацію роботи міської влади в сучасних умовах.

Рада прийняла звернення до трудових колективів і керівників підприємств міста, до громадян, військовослужбовців місцевого гарнізону, співробітників Комітету держбезпеки Рівненської області, закликаючи всіх зберігати спокій і витримку, активно працювати на виробництві, захистити політичну і економічну самостійність України.

У своїй діяльності Рівненська міська Рада народних депутатів та органи керуються законодавчими актами і постановами Верховної Ради і Кабінету міністрів України.

Рада ухвалила також лист до Верховної Ради УРСР та Кабінету міністрів України.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

* * *

Близько 12-ї години 21 серпня до редакції «Голосу України» звернувся наш читач з Бердичева з повідомленням, що по міському радіо виступив голова місцевої Ради народних депутатів із заявою про те, що в Бердичеві вводиться надзвичайний стан.

На наше прохання прокоментувати цю інформацію голова Бердичівської районної Ради народних депутатів сказав, що коментатор місцевого радіо видав у ефір перекручену інформацію. Зараз з'ясовують, як таке могло статися.

Отже, у Бердичеві все спокійно, надзвичайний стан ніхто не збирається вводити. Депутати районної Ради закликають мешканців зберігати спокій.

Власна інформація «ГУ».

Селянський щоденник

«ЛЕГШИЙ» НА ТРЕТИНУ

Біля вагової колгоспу імені Леніна Конотопського району зупинився КамАЗ із причепом. На машині — вінницький номер. Цікавлюсь у водіїв, за чим приїхали у таку далечінь.

— За насінням під майбутній урожай. Власного цього року наше господарство не матиме, бо від безперервного дощу пшениця почала проростати на стеблі. Спасибі конотопцям — виручають.

— Колгосп уже продав 100 тонн зерна хліборобам із зони, яка потерпіла від злив, — говорить головний агроном колгоспу Г. Кулішава. — Готові продати ще стільки ж.

Зуміли тут і за несприятливих умов виростити хороший урожай озимої пшениці — по 42 центнери з гектара. Тож, вистачить і для себе хліба заготувати, скільки потрібно, і з державою розрахуватись одними з перших.

— А яка ситуація загалом по району — запитую у заступника голови Конотопського агропрому М. Фесюна.

— Стараємось, аби сповна виконати держзамовлення. На сьогодні відправили хлібоприймальним підприємствам половину від того, що обіцяли. Хто здає краще, хто гірше, як було завжди. Але, щоб навмисне ухилялися від продажу хліба, такого в нас немає.

Жнива завершуються. Остаточні підсумки підбивати рано, та спеціалісти одностайні в прогнозах: цьогорічний урожай «легший» від минулорічного щонайменше на третину. Вислів «золоте зерно» сприймається нині майже буквально.

З ПАРАДНОГО ВХОДУ

Що постанова Кабінету міністрів республіки про стимулювання колгоспів та радгоспів за надплановий продаж зерна — не пустий звук, мешканці Білопілля змогли переконатися, відвідавши магазин «Техніка». Тут працівники прилавка оформили, як і рекомендувалося, привабливий куточок зразків товарів, які незабаром одержать хлібороби кращих господарств району.

Були серед майже музейних нині експонатів два телевізори і стільки ж відеомагнітофонів японського виробництва. Були та спливли. Вночі до магазину вдерлися злодії, і від заморської апаратури залишилися лише красиві картонні ящики. Злочинці діяли зухвало, спочатку відімкнувши сигналізацію, а потім, перепилявши дужки замків, спокійно ввійшли до магазину з парадного входу. А що скаже карний розшук?

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Сумська область.

РЯТ

Вагони ... м'
жуються ... п
станції Рутчен
і тижнями
вантаження.
ні на станц
14 вагонів
тоді як на До
дильнику за
розвантажити
гони.
На думку д
дильника А. Л
ною причиною
кування «лих
ня вивозу пр

НЕВЗ

Виконни... р
мистецьк...
жеж». Спершу
турний додато
«Житомирський
годні — єдине,
не видання на
куються перева
лодих авторів,
імен у кожнім
ритету журнал
публікації відо

Б

Всеукраїнська
ка приймала
Китаю на чолі
жоу, що прибул
підписання уг
турне й діло
цтво. Китайські
в обласних від
— Житомирсько
му, Одеському
ся з художнім
художніми

МОЛ

Турист із сто
ко захова
швидкого поїзд
га» і намагався
шляхом пере
ЧСФР. Але пил
явили тайник.
давніх ікон XV
було конфісков
вони в облас
ні КДБ, яке роз
ву.
Намагаючись
чекісти виріш
вилучені релі
більшим в обл

…вної Ради СРСР А. Лук'янова

…ться права і свободи особи відповідно до …народних зобов'язань. Для України як …ться принципово важливим неухильне до… міжнародно-правових актів.

…та інші питання, які виникли в нинішній … позачерговій сесії Верховної Ради …ним чином розглянуті і вирішені в ін… демократії і правопорядку, що сесія …вищу відповідальність перед нашим на… …товариством.

…вної Ради Української РСР наполягаю …сутності на сесії Президента Союзу РСР …а Горбачова.

Л. КРАВЧУК.

…рону.

…СПУБЛІЦІ

…ції Голови …їни. Військ… …ізону пе… …постійної

…ОСИИ.

…виконком …ня, в яко… «громад… …ція в об… …табільною, …економіці …зверненні …спокій, ви… …ність, щоб …ції, а це …отримання …обод гро… …хові рес… …тету. Газе… …зька Січ» …резидента …пробілом …ти комен… …неділі на …тів місык… …цьому ж …запоріж… …ють не… …резидента, …підтримку …труктурам …про суве…

…ксандр …ЛЮТА.

…дставники …ому Ком… …них орга… …крайової …йняли спі… …ому зобо… …отримува… …та Сою… …дестабі… …місті. У …ся, що …ії та орга… …положен… …виступі …аїнському

…військово… …ків КДБ …ніх справ, …их органів, …зверненні,— …витримки, …розуміння …ції. Ваша …захисту

…еслюється …ки міс… …роботи …надання …села у

…влення до …рдинацій… …міськра… …дії, спря… …ння нор… …підприєм… …, закли…

…ЕНКО.

* * *

ОДЕСА. Президія облради висловила свою прихильність побудові правової держави, в якій забезпечувався б пріоритет закону і цінність людської особистості. Президія підтримала вимогу групи народних депутатів СРСР від Одеської області про скликання позачергового З'їзду народних депутатів Союзу, про надання Горбачову можливості виступити у засобах масової інформації чи публікації компетентного висновку про стан його здоров'я. Виступаючи по радіо увечері 20 та вранці 21 серпня, голова облради Р. Боделан підкреслив, що ситуація на Одещині стабільна, закликав до мудрості й розважливості, зосередитись на реалізації життєво важливих народногосподарських завдань. Але, підкреслив він, це не спроба усунутись від того головного, що нині тривожить усіх.

Георгій ВОРОТНЮК.

* * *

РІВНЕ. Відбулась надзвичайна сесія міської Ради народних депутатів, яка обговорила становище у країні і питання про організацію роботи міської влади в сучасних умовах.

Рада прийняла звернення до трудових колективів і керівників підприємств міста, до громадян, військовослужбовців місцевого гарнізону, співробітників Комітету держбезпеки Рівненської області, закликаючи всіх зберігати спокій і витримку, активно працювати на виробництві, захистити політичну і економічну самостійність України.

У своїй діяльності Рівненська міська Рада народних депутатів та органи керуються законодавчими актами і постановами Верховної Ради і Кабінету міністрів України.

Рада ухвалила також лист до Верховної Ради УРСР та Кабінету міністрів України.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

* * *

Близько 12-ї години 21 серпня до редакції «Голосу України» звернувся наш читач з Бердичева з повідомленням, що по міському радіо виступив голова місцевої Ради народних депутатів із заявою про те, що в Бердичеві вводиться надзвичайний стан.

На наше прохання прокоментувати цю інформацію голова Бердичівської районної Ради народних депутатів сказав, що коментатор місцевого радіо видав у ефір перекручену інформацію. Зараз з'ясовують, як таке могло статися.

Отже, у Бердичеві все спокійно, надзвичайний стан ніхто не збирається вводити. Депутати районної Ради закликають мешканців зберігати спокій.

Власна інформація «ГУ».

Селянський щоденник

«ЛЕГШИЙ» НА ТРЕТИНУ

Біля вагової колгоспу імені Леніна Конотопського району зупинився КамАЗ із причепом. На машині — вінницький номер. Цікавлюсь у водіїв, за чим приїхали у таку далечінь.

— За насінням під майбутній урожай. Власного цього року наше господарство не матиме, бо від безперервного дощу пшениця почала проростати на стеблі. Спасибі конотопцям — виручають.

— Колгосп уже продав 100 тонн зерна хліборобам із зони, яка потерпіла від злив, — говорить головний агроном колгоспу Г. Кулішава. — Готові продати ще стільки ж.

Зуміли тут і за несприятливих умов виростити хороший урожай озимої пшениці — по 42 центнери з гектара. Тож, вистачить і для себе хліба заготувати, скільки потрібно, і з державою розрахуватись одними з перших.

— А яка ситуація загалом по району? — запитую у заступника голови Конотопського агропрому М. Фесюна.

— Стараємось, аби сповна виконати держзамовлення. На сьогодні відправили хлібоприймальним підприємствам половину від того, що обіцяли. Хто здає краще, хто гірше, як було завжди. Але, щоб навмисне ухилялися від продажу хліба, такого в нас немає.

Жнива завершуються. Остаточні підсумки підбивати рано, та спеціалісти одностайні в прогнозах: цьогорічний урожай «легший» від минулорічного щонайменше на третину. Вислів «золоте зерно» сприймається нині майже буквально.

З ПАРАДНОГО ВХОДУ

Що постанова Кабінету міністрів республіки про стимулювання колгоспів та радгоспів за надплановий продаж зерна — не пустий звук, мешканці Білопілля змогли переконатися, відвідавши магазин «Техніка». Тут працівники прилавка оформили, як і рекомендувалося, привабливий куточок зразків товарів, які незабаром одержать хлібороби кращих господарств району.

Були серед майже музейних нині експонатів два телевізори і стільки ж відеомагнітофонів японського виробництва. Були та сплили. Вночі до магазину вдерлися злодії, і від заморської апаратури залишилися лише красиві картонні ящики. Злочинці діяли зухвало, спочатку відімкнувши сигналізацію, а потім, перепилявши дужки замків, спокійно вийшли до магазину з парадного входу. А що скаже карний розшук?

Віталій МАКСЮТЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Сумська область.

Реалії

РЯТУЙМО НАШЕ М'ЯСО

Вагони з м'ясом нагромаджуються на під'їзних коліях станції Рутченкове (Донецьк) і тижнями чекають розвантаження. Тільки сьогодні на станції знаходиться 14 вагонів з яловичиною, тоді як на Донецькому холодильнику за зміну можуть розвантажити тільки три вагони.

На думку директора холодильника А. Лебедєва, головною причиною цього неочікуваного «лиха» є обмеження вивозу продовольчих товарів за межі республіки. М'ясо, що раніше йшло за межі республіки, тепер залишається у нас. Про це ж свідчать і цифри: якщо в травні цього року на Донецький холодильник надійшло 44 вагони з м'ясом, то вже в липні — 146. Але виявилось: наше суспільство суцільних дефіцитів не пристосоване до достатку.

«Схід».

Мал. Анатолія КАЗАНЧЕВА.

Навколомистецькі новини

НЕВЖЕ? АВЖЕЖ...

Виповнився рік літературно-мистецькому часописові «Авжеж». Спершу це був літературний додаток до тижневика «Житомирський вісник», а сьогодні — єдине, по суті, офіційне видання на Україні, де друкуються переважно твори молодих авторів, по 5—6 нових імен у кожнім номері. Авторитету журналові додають і публікації відомих майстрів, таких, скажімо, як В. Рубан, чий автобіографічний роман «Сповідь дисидента» вперше опубліковано саме тут. Редакція видає також книжкову серію «Бібліотека «Авжеж», де вже вийшли збірки пісень О. Смика й Тризубого Стаса, антологія «Поети української діаспори».

Ярослав ГОНЧАР.

Житомир.

БРАВО, МАО!

Всеукраїнська музична спілка приймала групу гостей із Китаю на чолі з Чжао Чжичжоу, що прибула до Києва для підписання угоди про культурне й ділове співробітництво. Китайські митці побували в обласних відділеннях спілки — Житомирському, Львівському, Одеському, познайомилися з художніми промислами й художніми колективами. Виявлено інтерес до широкого культурного обміну. Наступного року в Пекіні вийде книга «Мої українські друзі». Автор — поетеса, музикант, художник, педагог Мао Мао. Нині вона вивчає українську мову в Києві, а згодом викладатиме цей предмет у Пекінському педагогічному університеті.

Володимир КОРНІЙЧУК.

МОЛІТЬСЯ НА КДБ

Турист із столиці П. Кривенко заховав ікони у вагоні швидкого поїзда «Москва-Прага» і намагався контрабандним шляхом перевезти їх до ЧСФР. Але пильні митники виявили тайник. Десять стародавніх ікон XVIII—XIX століть було конфісковано. Зберігалися вони в обласному управлінні КДБ, яке розслідувало справу.

Намагаючись бути на часі, чекісти вирішили подарувати вилучені реліквії двом найбільшим в області релігійним конфесіям — православній та греко-католицькій.

— Лики святих повинні служити не злочинним цілям, а добрій справі,— наголосив на урочистій церемонії підполковник Ю. Леньо.

Священнослужителі В. Ярема та А. Васьков від імені своїх вірників щиро дякували за незвичний дар.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Ужгород.

Телеграфним рядком з Чернігова

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ — КОМБАЙНЕР

500 тонн хліба намолотив комбайном у колгоспі імені Мічуріна Менського району настоятель Волосківської церкви В. Томишин. Це його другі жнива.

ЩАСЛИВО РОЗЛУЧИЛИСЯ

сестри-близнята Віра, Надія і Любов Соловей з села Горбове Новгород-Сіверського району. В один день молоді педагоги вийшли заміж і покинули батьківський поріг.

З БОЖИМ НАТХНЕННЯМ

розписав відроджену церкву в Охрамієвичах Корюківського району електрик місцевого колгоспу О. Комов. Днями відбулось її урочисте відкриття.

ОСВІТА НЕ В ПОШАНІ

36 громадян Чернігівщини здобули статус безробітного. Це переважно жінки з вищою і середньою спеціальною освітою.

ТВОРИЛИ ЧУДЕСА

у небі над аеродромом, що у селі Количівці Чернігівського району, творці понадлегких літальних апаратів. Тут відбувся VI Всесоюзний огляд-конкурс саморобних літаків, мотопланів, паропланів, автожирів.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Це ж треба!

ПЛАТІТЬ, БУХГАЛТЕРЕ

Депутат обласної Ради, директор Менського зоопарку Геннадій Полосьмак має тисячі прихильників як в області, так і за її межами. Але й недоброзичливців у нього вистачає. Особливо після кількох депутатських розслідувань. Цього року зловмисники вбили у зоопарку лебедів, а згодом вкрали цінних папуг. Своєрідно зводила рахунки з Г. Полосьмаком бухгалтер В. Дорошенко, до якої він мав ряд претензій по службі. Вона звернулася до суду, звинувативши директора... у рукоприкладстві. Депутат за образу його честі і гідності теж вирішив позиватися. Днями він виграв суд: В. Дорошенко за наклеп оштрафована на 100 карбованців.

Мена Чернігівської області.

ДЕРЖАВ…

…

ДО…

77-го тиражу в…

Виграші випали …

Д…

№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в кар…
200219	1—100	300
200649	1—100	300
200924	017*)	5000
201206	1—100	300
201328	1—100	500
202040	1—100	300
202629	089*)	2500
202729	1—100	300
203259	018*)	1000
203387	066*)	1000
203526	1—100	500
204081	1—100	500
204888	1—100	300
205275	041*)	2500
205542	1—100	500
206364	1—100	300
206813	085*)	2500
207801	053*)	2500
207901	1—100	300
208856	081*)	2500
209016	1—100	300
209246	1—100	300
209652	085*)	1000
210042	079*)	2500
210789	1—100	300
211238	050*)	2500
211666	1—100	300
211772	031*)	2500
212361	1—100	300
212556	059*)	2500
213226	070*)	1000
213326	1—100	300
214427	1—100	500
214816	1—100	300
214880	063*)	25000
215413	1—100	300
216022	027*)	10000
216329	1—100	300
216354	1—100	300
216762	1—100	300
217115	065*)	2500
217248	004*)	1000
217667	1—100	300
217866	029*)	5000
218025	1—100	300
218291	013*)	5000
218966	1—100	300
219080	099*)	2500
219169	1—100	500
219584	1—100	500
220192	077*)	5000
220389	1—100	500
221283	013*)	2500
221413	097*)	5000
221959	1—100	500
222867	1—100	300
223103	1—100	300
223567	050*)	2500
226364	053*)	2500
227793	1—100	300
228001	1—100	300
228017	092*)	2500
228412	1—100	500
228633	009*)	2500
229400	048*)	2500
229714	021*)	5000

*) На решту 99 … по 300 карбованці…

НОВА ПА…

Установочну п… мислових світильн… ліпшеними техні… ними характерист… ЛВВ 02 виготови… нопільському нау… ничому об'єднан… Однойменні вироб… ЛВВ 01 уже май… дять із складальн… рів підприємства, … зарекомендували … гонах практично … політенів країни. … новинка розробл… мовлення Тверськ… будівного заводу. … центні світильник…

ГОЛОС України

Реалії

...ІМО НАШЕ М'ЯСО

...нагромо... ...них ко... (Донецьк) ...ають роз... ...ки сьогод. ...находиться ...овичиною. ...кому холо... можуть ...ки три ва...

...тора холо... ...єва, голов... ...ього неочі... ...обмежен... ...ольчих то... варів за межі республіки. М'ясо, що раніше йшло за межі республіки, тепер залишається у нас. Про це ж свідчать і цифри: якщо в травні цього року на Донецький холодильник надійшло 44 вагони з м'ясом, то вже в липні — 146. Але виявилось: наше суспільство суцільних дефіцитів не пристосоване до достатку.

«Схід».

Мал. Анатолії КАЗАНЧЕВА.

...ХОЛОМИСТЕЦЬКІ НОВИНИ

...Е? АВЖЕЖ...

...ітератур... ...исові... ...був літера... ...тижневика ...ик», а сьо... ...ті, офіцій... ...ні, де дру... ...твори мо... ...5—6 нових ...мері. Авто... ...додають і ...майстрів, таких, скажімо, як В. Рубан, чий автобіографічний роман «Сповідь дисидента» вперше опубліковано саме тут. Редакція видає також книжкову серію «Бібліотека «Авжеж», де вже вийшли збірки пісень О. Смика й Тризубого Стаса, антологія «Поети української діаспори».

Ярослав ГОНЧАР.

Житомир.

...АВО, МАО!

...ична спіл... ...гостей із ...жао Чжич... ...Києва для ...про куль... ...півробітни... ...і побували ...нях спілки ...Львівсько... ...знайомили... ...мислами й ...ми. Вияв...лено інтерес до широкого культурного обміну. Наступного року в Пекіні вийде книга «Мої українські друзі». Автор — поетеса, музикант, художник, педагог Мао Мао. Нині вона вивчає українську мову в Києві, а згодом викладатиме цей предмет у Пекінському педагогічному університеті.

Володимир КОРНІЙЧУК.

...ТЬСЯ НА КДБ

...П. Кривен... ...у вагоні ...осква-Пра... ...абандним ...їх до ...итники ви... ...ть старо... ...Х століть ...Зберігали... ...управлін... ...ало спра... ...на часі, ...дарувати ...вом най... ...елігійним конфесіям — православній та греко-католицькій.

— Лики святих повинні служити не злочинним цілям, а добрій справі,— наголосив на урочистій церемонії підполковник Ю. Леньо.

Священнослужителі В. Ярема та А. Васьков від імені своїх вірників щиро дякували за незвичний дар.

Микола ГОРВАТ, власний кореспондент «Голосу України».

Ужгород.

Телеграфним рядком з Чернігова

ОТЕЦЬ ВАСИЛЬ — КОМБАЙНЕР

500 тонн хліба намолотив комбайном у колгоспі імені Мічуріна Менського району настоятель Волосківської церкви В. Томишин. Це його другі жнива.

ЩАСЛИВО РОЗЛУЧИЛИСЯ

сестри-близнята Віра, Надія і Любов Соловей з села Горбове Новгород-Сіверського району. В один день молоді педагоги вийшли заміж і покинули батьківський поріг.

З БОЖИМ НАТХНЕННЯМ

розписав відроджену церкву в Охрамієвичах Корюківського району електрик місцевого колгоспу О. Комов. Днями відбулось її урочисте відкриття.

ОСВІТА НЕ В ПОШАНІ

36 громадян Чернігівщини здобули статус безробітного. Це переважно жінки з вищою і середньою спеціальною освітою.

ТВОРИЛИ ЧУДЕСА

у небі над аеродромом, що у селі Количіаці Чернігівського району, творці понадлегких літальних апаратів. Тут відбувся VI Всесоюзний огляд-конкурс саморобних літаків, мотопланів, парапланів, автожирів.

Сергій ПАВЛЕНКО, власний кореспондент «Голосу України».

Це ж треба!

ПЛАТІТЬ, БУХГАЛТЕРЕ

Депутат обласної Ради, директор Менського зоопарку Геннадій Полосьмак має тисячі прихильників як в області, так і за її межами. Але й недоброзичливців у нього вистачає. Особливо після кількох депутатських розслідувань. Цього року зловмисники вбили у зоопарку лебедів, а згодом вкрали цінних папуг. Своєрідно зводила рахунки з Г. Полосьмаком бухгалтер В. Дорошенко, до якої він мав ряд претензій по службі. Вона звернулася до суду, звинувативши директора... у рукоприкладстві. Депутат за образу його честі і гідності теж вирішив позиватися. Днями він виграв суд: В. Дорошенко за наклеп оштрафована на 100 карбованців.

Мена Чернігівської області.

ДЕРЖАВНА ВНУТРІШНЯ ВИГРАШНА ПОЗИКА 1982 РОКУ

ДОВІДКОВА ТАБЛИЦЯ

77-го тиражу виграшів, що відбувся 15 серпня 1991 р. у м. Івано-Франківську.

Виграші випали на такі номери серій і облігацій у всіх п'ятдесяти шести розрядах позики.

№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях	№№ серій	№№ облігацій	Розмір виграшу в карбованцях
200219	1—100	300	229753	025*)	10000	264080	083*)	5000
200649	1—100	300	230467	1—100	300	264477	066*)	2500
200924	017*)	5000	230528	028*)	2500	264582	1—100	300
201206	1—100	300	231962	062*)	5000	264786	064*)	2500
201328	1—100	500	232196	1—100	500	266988	056*)	1000
202040	1—100	300	232775	1—100	300	267238	099*)	5000
202629	089*)	2500	232862	1—100	300	267461	1—100	300
202729	1—100	300	233076	1—100	300	267765	1—100	300
203259	018*)	1000	233179	1—100	300	268619	018*)	1000
203387	066*)	1000	233481	059*)	5000	268648	068*)	1000
203526	1—100	500	233537	067*)	1000	270034	030*)	10000
204081	1—100	500	234010	1—100	500	270381	058*)	2500
204888	1—100	300	234162	089*)	5000	270685	1—100	300
205275	041*)	2500	235609	084*)	2500	271324	099*)	10000
205542	1—100	500	236271	093*)	10000	271712	1—100	300
206364	1—100	300	236378	019*)	5000	271825	064*)	5000
206813	085*)	2500	236878	1—100	300	272671	054*)	5000
207801	053*)	2500	237179	011*)	2500	273288	1—100	300
207901	1—100	300	237254	018*)	2500	273500	031*)	5000
208856	081*)	2500	238111	080*)	2500	274825	069*)	2500
209016	1—100	300	238948	055*)	5000	276595	020*)	5000
209246	1—100	300	239033	055*)	2500	277254	093*)	1000
209652	085*)	1000	239777	022*)	5000	278058	072*)	2500
210042	079*)	2500	241874	057*)	1000	279360	090*)	5000
210789	1—100	300	242055	021*)	5000	279570	1—100	500
211238	050*)	2500	242306	003*)	5000	279894	1—100	300
211666	1—100	300	242711	073*)	5000	281001	027*)	2500
211772	031*)	2500	242747	1—100	500	281050	039*)	2500
212361	1—100	300	242856	030*)	1000	281297	1—100	500
212556	059*)	2500	243696	056*)	2500	281483	089*)	2500
213226	070*)	1000	244385	1—100	300	281511	035*)	5000
213326	1—100	300	244649	1—100	500	281629	064*)	2500
214427	1—100	500	244933	063*)	2500	281724	017*)	5000
214816	1—100	300	245539	1—100	500	281820	1—100	300
214880	063*)	25000	245600	1—100	300	281873	1—100	300
215413	1—100	300	247985	1—100	300	283732	047*)	10000
216022	027*)	10000	248110	059*)	10000	284420	1—100	300
216329	1—100	300	248344	1—100	300	284970	061*)	2500
216354	1—100	300	248843	060*)	5000	285509	061*)	2500
216762	1—100	300	249165	070*)	1000	285720	027*)	10000
217115	065*)	2500	250823	015*)	5000	287367	094*)	5000
217248	004*)	1000	251283	051*)	25000	289572	047*)	2500
217667	1—100	300	251675	076*)	2500	290259	049*)	5000
217866	029*)	5000	252870	089*)	25000	290524	1—100	300
218025	1—100	300	252918	1—100	300	291007	024*)	1000
218291	013*)	5000	253440	033*)	1000	291291	078*)	2500
218966	1—100	300	254672	020*)	2500	291302	081*)	2500
219080	099*)	2500	255092	1—100	300	291316	1—100	300
219169	1—100	500	255141	1—100	300	291629	1—100	300
219584	1—100	500	255754	1—100	300	292057	023*)	25000
220192	077*)	5000	256232	1—100	500	292114	077*)	5000
220389	1—100	500	256285	084*)	5000	292531	073*)	1000
221283	013*)	2500	256295	060*)	2500	292868	033*)	2500
221413	097*)	5000	256557	1—100	300	293059	020*)	10000
221959	1—100	500	256930	1—100	300	293353	059*)	1000
222867	1—100	300	257003	077*)	5000	293682	1—100	300
223103	1—100	300	257070	1—100	300	294830	046*)	2500
223567	050*)	2500	257161	1—100	300	295120	1—100	300
226364	053*)	2500	258587	023*)	1000	296103	1—100	300
227793	1—100	300	259051	042*)	25000	296623	025*)	1000
228001	1—100	300	259319	1—100	300	297025	035*)	1000
228017	092*)	2500	259768	1—100	300	297682	038*)	10000
228412	1—100	500	260012	025*)	2500	297762	1—100	300
228633	009*)	2500	260266	047*)	2500	298667	085*)	2500
229400	048*)	2500	260755	025*)	5000	298724	1—100	300
229714	021*)	5000	261416	1—100	300	299350	099*)	2500
			263250	1—100	500	299921	1—100	300

*) На решту 99 номерів облігацій цієї серії випали виграші по 300 карбованців.

Нам своє робить

НОВА ПАРТІЯ ОСВІТЛЮЄ ШЛЯХ

Установочну партію промислових світильників з поліпшеними техніко-економічними характеристиками серії ЛВВ 02 виготовили на Тернопільському науково-виробничому об'єднанні «Ватра». Однойменні вироби цієї серії ЛВВ 01 уже майже рік сходять із складальних конвейєрів підприємства, бездоганно зарекомендували себе у вагонах практично всіх метрополітенів країни. А чергова новинка розроблена на замовлення Тверського вагонобудівного заводу. Люмінесцентні світильники призначено для поїздів локомотивної тяги і укомплектовано болгарськими напівпровідниковими пуско-регулюючими апаратами. Вони можуть стати для ватрівців вигідним замовленням, адже ринок збуту практично не обмежений: тільки тверські вагонобудівники щорічно потребують 100 тисяч таких джерел світла.

Богдан НОВОСЯДЛИЙ.

Тернопіль.

Знай наших!

КЕТИНО В КАТЕРИНОСЛАВІ

Літак ТУ-154, який виконував рейс Київ — Тбілісі, зробив посадку у Дніпропетровську, щоб залишити там студентку Тбіліського університету Кетино Мелікашвілі. Прямо з аеропорту жінку було доставлено до міського пологового будинку, де вона народила доньку.

Юрій ПЕТРОВ.

Дніпропетровськ.

Коротко

ПОДАРУНОК ДРУЗІВ

Два апарати для ультразвукової діагностики та для біохімічних аналізів передали обласному ендокринологічному диспансеру німецькі лікарі Гельмут та Рената Келлетери. Такий подарунок радянським медикам зробив магістрат міста Дармштадта і фірма «Сіменс».

Володимир БРЕДУН, журналіст.

Вінниця.

ПОГОДА

22 серпня у Криму та Приазов'ї, 23 серпня у західних областях без опадів. На решті території республіки місцями короткочасні дощі, гроза, вітер західний, північно-західний, 5—10 метрів за секунду. Температура вдень 18—25, вночі 6—12 градусів. На півдні та південному сході вночі 10—16, вдень 22—28 градусів.

По Києву та області сьогодні вдень місцями невеликий короткочасний дощ, гроза. Вітер західний, 5—10 метрів за секунду. Температура 19—24 градуси.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Чергова по випуску новин Людмила БАРАНЕВИЧ.
Тел. 441-88-26.

КОНВЕРТОВАНА ГОРІЛКА З ПЕРЦЕМ,

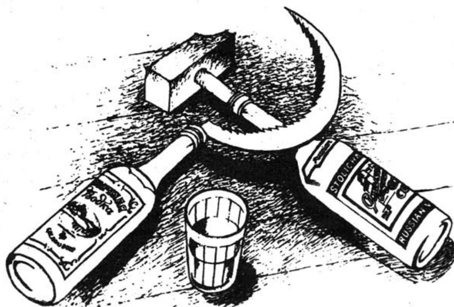
або НАШІ НА ТОРГОВИЩАХ В ПОЛЬЩІ

Кажуть, чистого туризму в нас давно вже немає. Його поглинув «шмотковий», або, як благородно називають підприємливі турменеджери — «комерційний».

Щодня з усіх прикордонних міст України армади «туристів» на автобусах, автомобілях та пасажирських поїздах, переповнених «товаром», перетинають державний кордон у західному і східному напрямках.

Причому, з підвищенням у Союзі цін шмотко-комерційний бум не припинився, а навпаки, розгорівся з потроєною силою.

Як же відбувається процес перетворення вітчизняного карбованця на валютного короля — долара! Хто вони, невтомні гребці човникових рейсів — новонароджені бізнесмени чи банальні спекулянти! Може, те, чим займаються вони, і є ринком! Тільки в радянському варіанті.

ЩОБ РОЗІБРАТИСЯ в тому чи іншому явищі зсередини, журналістові доводиться інколи змінювати на деякий час свою професію. Ось так і автор цих рядків, придбавши в об'єднанні «Дніпротурист» путівку, стала членом «організованої» групи, яка вирушала за маршрутом Дніпропетровськ — Гродно — Білосток...

Одягнена з ніг до голови в дорогу «фірму» перукарка Люся (тут і далі із зрозумілих мотивів прізвища й імена героїв матеріалу змінені), моя нова знайома з «польської» групи, голосно мені шепотіла у вухо на інструктажі в «Дніпротуристі»:

— Перший раз їдеш на базар? Тоді не слухай оцих теревенів! Бери побільше горілки — то найтвердіша наша валюта. Бери електротовари, набори виделок, ложок, ножів, дитячі іграшки й одяг, постільну білизну — усе це там добре іде. А ще — чай індійський, каву бразільську, чорну ікру, шпроти, лососеві. Словом, що дістанеш.

Дістати, звичайно, я нічого не могла і, вистоявши двогодинну чергу до магазину, з любов'ю названого у народі «капканом», вийшла звідти з двома пляшками «Столичної» — така норма відпуску для трудящих. Вдома, зітхнувши, витягла з холодильника один-єдиний запас — горілку з перцем, яка зберігалася для найурочистішого випадку,— і поклала до валізи.

...На пероні ніде було яблуку впасти. З юрби до мене мчала, нав'ючена неймовірних розмірів сумками, торбинами й мішками, Люся. Від учорашнього шику не лишилося й сліду. Зникли сережки з діамантами, численні обручки на пальцях, яскравий грим. Натомість переді мною стояла непоказна жіночка у спортивних штанях, болоневій куртці і зношених кросовках.

— Забула тобі сказати вчора, — заторохтіла, відсапуючись, вона, — одягатись треба у допотопні шмотки, щоб не впадати в око митникам, та й клієнти в Польщі не чіплятимуться...

Метаморфоза, виявилося, сталася не лише з Люсею. Її подруги, Рита з овочевого й Альбіна з «Галантереї», які ще вчора сяяли, мов суперзірки з шоу «Міс-чарівність», сьогодні скидалися на жалюгідних перекупок з «товкучки».

Решта групи: інженери Ігор і Слава, подружня пара Галина Петрівна і Володимир Васильович, студентка Іра, дрібні кооператори Сашко, Сергій і Максим, працівниця райвиконкому Інеса Всеволодівна, агроном Вітя, пенсіонерка Зінаїда Гаврилівна, або просто баба Зіна, архітектори-колеги Таміла Денисівна і Едуард Мстиславович, Тетяна Митрофанівна з дочкою Ларисою, зятем Борею і близькою приятелькою літнього віку Клавдією Іванівною.

...Тільки-но поїзд набрав швидкості, як розпочалася розмова, хто де бував, що й почому продавав і купував, що не припинялася аж до Гродно. Дрібні кооператори ділилися, як вони спеціалізувалися на Туреччині, подружня пара побувала на базарах Угорщини, сімейство Тетяни Митрофанівни — в Югославії, а клан баби Зіни: агроном Вітя, Інеса Всеволодівна та ще кілька чоловік — на всіх ринках зразу. І все ж найбільший стаж зарубіжної комерції був у овочево-галантерейної трійки. На роботу бізнесменці приходили лиш для того щоб «подякувати» начальству, розпродати товар, частину здати до комісійного, набрати нового і... знову «за бугор»... Знову брудні вагони, задрипані готелі зі зручностями в кінці коридору, мандраж на митниці, пильнування на базарі...

Що ж, недарма кажуть: святе місце пустим не буває: те, чого не робить держава, беруть на свої плечі окремі підприємливі громадяни, відповідно наповнюючи валютою не державну скарбницю, а власну кишеню.

Баба Зіна, розігріта чверткою, так і видала: ми, мовляв, державні люди, створюємо ринок товарів у країні. Ну і, зрозуміло, собі сякий-такий достаток. Бо аби не оці польські рейси, хіба б вона змогла вибудувати синові такий шикарний особняк? Дзуськи! Люся б не бачила свого «Мерседеса» і нарядів від Кардена, як своїх вух. А Рита з Альбіною! З їхньою жебрацькою зарплатою (5 доларів на місяць по чорному курсу) замість чорної ікри обсмоктували б супові ребра з гастроному.

До Гродно прибули вранці. Вітер і дощ ускладнював просування по платформі «озброєної до зубів» групи. Представник місцевого турбюро, який зустрів нас на вокзалі, відразу заявив, що з такою кількістю вантажів ніяка митниця не пропустить. Тим більше дніпропетровців — попередня група себе скомпрометувала. І розшифрував: подружня пара намагалася провезти за кордон 300 штук золотих ланцюжків на суму щонайменше 280 тисяч карбованців. Митники витрусили схованку («Свята наївність, — прокоментує згодом баба Зіна,— везти золото в картонних коробках з-під молока!»), і проти контрабандистів порушено кримінальну справу. «Їм «світить» не один рік»,— сказав Володимир Миколайович — так звали гродненського турменеджера.

Другого дня, після невдалих теоретичних спроб обійти контрольно-пропускний пункт манівцями, група надовго застряла на вокзалі. Усі підступи до митниці нагадували вавілонське стовпотворіння... З одного боку на неї напирала півкілометрова черга приватників, з другого — туристів-авантюристів (так охрестили комерційних мандрівників у Гродно), з третього — заходили розгублені невдахи, зняті інспектором з пасажирських поїздів для проходження індивідуального огляду.

За день уся група не встигла пройти КПП. Електрички йшли на Білосток одна за другою, а черга, здавалося, стояла на місці. Лиш спритні Люся, Рита й Альбіна невідомо як просочилися в оглядовий зал, пройшли контроль без відчутних втрат і «помахали всім ручкою» з вікна електропоїзда.

Решту групи запустили в митний зал надвечір. Що там творилося! Якщо прилегла до нього територія була ошалілим Вавілоном, то зал огляду — Страшним судом. Не розгинаючи спин, трудилися тут контролери, раз по раз виловлюючи з надр бездонних баулів кавоварки й фени, праски й міксери, електропаяльники й механічні годинники, кришталь і дитячий трикотаж...

«Трусонули» і нашу групу. Бабу Зіну і Клавдію Іванівну навіть водили у «медкабінет» — шукали золото. Але «не знайшли!» — бадьоро доповість потім перша, а друга довго плакатиме, промовляючи крізь сльози: «Такого приниження я не знала ніколи в житті...».

Підупали трохи духом і кооператори На вимогу митників їм довелося віднести до камери схову іграшкові автомати і кілька пляшок горілки, агроному Віті — гітару, Едуардові Мстиславовичу — фотоапарат... Проте, як показав базар, те, що залишили,— крапля в морі товарів.

У залі після митного контролю до нашої групи приєдналася молодичка з «приватної» черги. Ще хвилю назад вона плакала перед митниками, а тепер її кирпате личко сяяло задоволенням, і вона складала перериті речі: сто гарних, барвистих дитячих костюмчиків, футболок, майок, сорочок. Акуратно перекладала десятки коробок з ножами, виделками та ложками. Навіть у наших кооператорів загорілися очі, коли вони побачили набори слюсарних інструментів.

Виявилося: моторна жіночка — землячка з Миргорода, де працює завідуючою господарським магазином. А до Польщі їде вчетверте. «Вигідна це справа, — не криючись весело говорила вона. — От, приміром, минулого разу я накупила дома товару на 800 карбованців, а привезла з Польщі їхній товар і розпродала на 10 тисяч. Багато, кажете? Де там! Моя знайома по 30—40 заробляє за один рейс. А 30 тисяч — це одна тисяча доларів чи майже дві тисячі німецьких марок.

Готель у Білостоку, як і передрікали бувалі люди, виявився обшарпаним і неохайним. Точніше, це навіть був не готель, а робітничий гуртожиток, по якому бродили п'яні постояльці, горланячи пісень. Проте такі незручності, здавалось, нікого не хвилювали, бо попереду ясно світила головна мета, задля якої подолано стільки відстаней і перешкод — базар!

...Боже ти мій милий! Чого тільки не було на тій ярмарці! Аби хоч одним оком глянув з того світу великий сатирик на крамарів Білостока чи Варшави, він би знову, не витримавши, взявся б за гусине перо. Тільки його, гоголівське слово, мовлене з їдким усміхом крізь сльози, здатне відтворити вселенську трагікомічну веремію новітнього ринку.

Та навіть тут, на «торговищах Заходу», дає про себе знати горезвісний соціалістичний розподіл, який ділить людей на валютні мішки і безвалютних, а отже, безправних громадян. Одні продають на базарі сірники та зубну пасту, мріючи купити синові штани, інші — складну побутову техніку, автомобільні запчастини і золото, збиваючи собі валютний капітал. Між цими людьми — прірва, і часті конфлікти стали звичним явищем на театрі базарних дій Східної Європи.

Чому ж усе-таки попри наповнені товарами польські крамниці все, що привозить радянський продавець, розкуповується до нитки? Розгадка проста: тому, що продається дешевше, ніж у польському «склепі» на один, а то й на два порядки, зате дорожче, ніж у будь-якому радянському універмазі. Для прикладу: «королева ринк[у] — горілка — коштує у н[ас] у середньому 10 карбованців, а на базарах Польщі — 28—30 тисяч злотих. Якщо врахувати, що один карбованець дорівнює 300 злотим, то зрозумілим стане увесь гешефт.

І ще одна арифметик[а] ...0 тисяч злотих міняють у Польщі в усіх банках і на ринках на один долар, тоді як у нас за нього потрібно віддати 30 карбованців. Ось чому сотні тисяч громадян СРСР, до[лаю]ючи психологічні й бюрок[ра]тичні бар'єри, кинулися у хвилі ринку, немов у безодню.

І допоки оцю дику фантасмагорію не припинять досконалі закони про в'їзд і виїзд та про митну справу, полиці вітчизняних магазин[ів] і баз опустошуватимуться [бiз]нес-туристами, як монголо-татарським ігом. Причому, адміністративні заборони на вивіз дефіциту нічого не дали і не дадуть у майбутньому. Простіше не забороняти, а зробити економічно невигідним перепродаж товарів. Заодно буде розв'язана не лише проблема з радянськими, а й з польськими туристами.

На жаль, Верховна Рада СРСР, прийнявши нарешті багатостраждальний закон про в'їзд і виїзд, збирається його ввести майже через три роки. Десь застряв і республіканський закон про митницю.

Тож недарма, напевне, баба Зіна та її компанія знову лаштують торби, на цей раз, чула, до Лодзі. А минулого разу вона вторгувала в Білостоку три мільйони злотих, Люся і Альбіна — по чотири, а спритна Рита аж п'ять мільйонів! Хлопці-кооператори купили по «відику», студентка Іра — двокасетний магнітофон, Таміла Денисівна чоловікові — шведку, синові — джинси і куртку, собі — плащ і разок намиста. Турецького, з морських перлин.

P. S. А авторові цих рядків коштів, виручених за конвертовану горілку з перцем, вистачило лише заплатити за готель...

Лідія ТИТАРЕНКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ — Гродно — Білосток.

Мал. Олега СМАЛЯ.

НЕ ЗАБУТИ Б ПРО ПРАЦЮ

Декларації про незалежність народів Союзу пройшли містами і селами з ефектом громадянської ейфорії і політичного екстазу. Червоними датами в літопис суверенних держав ввійшли нові національні свята. Чи стали ми вільними громадянами. Чому в суверенітетів з'явилися противники? Чиїм дітищем слід визнати «війну законів», правовий нігілізм, що привели до війни «всіх проти всіх»? Як виходити з політичної та економічної кризи? Хто зуміє зберегти хоча б залишки впорядкованості і діловитості в організації нашого державного, виробничого і суспільного життя?

Намагаючись відповісти хоча б на деякі «чому?», «Дніпропетровський фонд соціального моніторингу» (ФОНСОМ) разом з постійною Комісією з питань науки, культури, релігії, міжнаціональних відносин Дніпропетровської міської Ради народних депутатів і редакцією обласної громадсько-політичної газети «Дніпровська панорама» провели соціологічне опитування читачів, запропонувавши анкету «Суверенітет, Конституція, влада: якими їм бути?»

Учасниками анкетування стали 575 жителів 14 міст і 24 сіл та селищ міського типу Дніпропетровської області, що представили всі соціально-професійні і демографічні групи населення Придніпровського краю.

СУВЕРЕНІТЕТ — ДИТЯЧА ГРА?

Насамперед нас цікавила реакція населення краю на питання **«З яким почуттям ви зустріли прийняту 16 липня 1990 року парламентом України Декларацію про державний суверенітет?»**. Як і очікувалося, вона була і неоднозначною, і суперечливою. З високим натхненням і радістю цей «акт історичної справедливості», як висловився один із анкетованих, сприйняли всього 29 відсотків респондентів. Для 42 відсотків учасників опитування Декларація прозвучала гострим хворобливим акордом і тривогою щодо можливості реального втілення суверенітету в життя, 12— сприйняли її байдуже, 9— із незадоволенням і смутком, 5 — виклали свої особливі враження, емоційний зміст яких заслуговує не тільки цитування, а й хоча б короткого аналізу.

Широка амплітуда думок читачів дозволила згрупувати «оцінки» суверенітету. Наочна ілюстрація сказаному — типові висловлювання.

У групі іронічно-скептичних думок побутують такі: «Чим би дитина не бавилась, аби не плакала», «Суверенітет — дитяча гра. Повного суверенітету в світі немає», «Це непоганий вихід з плачевного становища». «Невже більше нічого робити?».

Споживацько - запитальне ставлення найбільш точно висловлює рефрен: «Минув рік від дня проголошення суверенітету, а що дала Декларація?».

Націоналістичні настрої сфокусовані у визнанні: «Суверенітет сприйняв з гіркотою, тому що Україною керують іноземці».

Союзницько - антисепаратистські оцінки такі: «Століттями з'єднувалися, а тепер роз'єднуємося?», «У нас держава одна — СРСР, тому суверенітет України — то держава в державі, а це чергова безглуздість», « Не можна Україну доводити до самоізоляції».

Групу антикомуністичних думок представляють такі судження: «Доки КПРС при владі, суверенітету не буде», «Суверенітет — це чергова гра партапарату і Президента в демократію».

Антирухівські судження не менш нетерпимі: «Декларацію зустрів з почуттям страху: на Україні може відбутися те, що відбувається в її західній частині», «Від Декларації відганяє націоналізмом за три версти», «Лідерам Руху сниться крісло Гетьмана і тільки».

Антимосковсько - антицентристські думки звучать так: «Декларацію розумію так: центр і Москва, як і раніше, диктатори!», «Цей суверенітет — вигадка Горбачова. Насправді ж він сам цього суверенітету не допустить», «Декларація — лише перший етап на шляху повного визволення України від колоніального іга».

І, нарешті, наведемо патріотичні судження: «Нарешті заговорило почуття власної гідності», «Декларація — життя вільного народу».

НАЗАД ЧИ ВПЕРЕД?

Враховуючи, що основи нашого життя лише погіршуються, багато жителів Придніпров'я готові замість затертого лозунга «Вперед, до світлого майбутнього!» сповідувати афоризм «Назад, до героїчного застою!». В цих ностальгічних устремліннях є певний резон, який виразніше сприймається на прикладі результатів експрес-опитування **«Думки населення про матеріальне становище сім'ї в зв'язку з разовим підвищенням цін у квітні 1991 року»**, проведеного Дніпропетровським обласним управлінням статистики.

Судіть самі: 65 відсотків опитаних побоюються зростання напруженості в суспільстві; 51 — впевнені, що з'являться продукти і товари, але в більшості не буде коштів для їх покупки; 46 вважають, що, як і раніше, прилавки будуть порожніми. На запитання **«Яким буде харчування в сім'ї в найближчі два-три місяці?»** 43 відсотки опитаних відповіли, що стане гірше. У зв'язку з підвищенням цін 89 відсотків учасників опитування констатували, що їхнім сім'ям доведеться відмовитися від покупки одягу і взуття, 63 — скоротити витрати на харчування, 50— відмовитися від предметів соціально-культурного призначення, 45 — заявили, що їм перекрито відпочинок у курортних зонах, 32 — не прийматимуть більше гостей, 25 — не ходитимуть в театри, кіно, на концерти. Як бачимо, соціальні сподівання населення Придніпров'я пов'язані з тривогами, і найближча перспектива навряд чи принесе радість.

КОНСТИТУЦІЯ — НЕ ІДЕОЛОГІЧНІ ШТАМПИ

НА ЩО ОРІЄНТОВАНА КОНСТИТУЦІЯ — НА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО ЧИ «ІДЕОЛОГІЧНІ ШТАМПИ»?

На запитання щодо характеристики проекту концепції Конституції України в цілому одержали такі оцінки: концепція відповідає нормам міжнародного права і сподіванням українського народу, в ній детально пророблені всі аспекти і положення — 12 відсотків, концепцію можна охарактеризувати як прийнятну, але деякі важливі положення в ній не пророблені, відчуваються «ідеологічні нотки» — 44, концепцію можна вважати неприйнятною, тому що багато положень у ній не пророблено і перенасичено «ідеологічними штампами» — 21. Решті було важко відповісти.

Під час опитування з'ясували думку читачів і щодо такого питання: **«Чи не складається у вас враження, що концепція конституції України передбачає, по суті, незалежні парламент, Президента суд і скасовує місцеві Ради як органи державної влади і прокурорський нагляд?»**. Варіант відповіді «Так, я повністю поділяю ці побоювання і вважаю, що замість надмірно централізованої і безконтрольної адміністративно-командної системи намагаються створити нову елітарну владу» підтримали 42 відсотки респондентів; за альтернативний варіант відповіді «Ні, я вважаю, що парламент, Президент, суд мають бути незалежними від народу, а місцеві Ради мусять стати органами місцевого самоврядування, прокурорський же нагляд не повинен впливати на суд» висловилися 32 відсотки. Істотно доповнює цей «пасьянс думок» ще один штрих — 26 відсотків анкетованих опинилися в становищі билинного героя, на роздоріжжі, тому зупинилися на варіанті «важко відповісти».

МАЛО СВЯТ

Розглядаючи питання суверенітету України, вирішили «прозондувати» громадську думку читачів і щодо такого питання: **«Чи вважаєте ви доцільним визнати державними святами день прийняття Декларації про державний суверенітет України, майбутні дні прийняття Конституції суверенної України та підписання Договору про союз суверенних держав»**.

Прихильниками державного свята Дня прийняття Декларації виступили 58 відсотків учасників опитування, противниками — 30.

Майбутнє свято Дня прийняття Конституції суверенної України підтримали 55 відсотків респондентів, проти висловилися 30.

Про переважання настороженого ставлення до майбутнього дня підписання Союзного договору красномовно свідчить той факт, що навіть у такій помірній щодо політики області, як Дніпропетровська, перемогло стримане неприйняття — 52 відсотки анкетованих не підтримали пропозиції про затвердження такого свята. Мотивація «відмови» здебільшого зводилася до того, що суверенна держава вільна укладати будь-які договори з будь-якими державами, не перетворюючи їх у культові ритуали. Прихильниками свята, пов'язаного з днем підписання майбутнього Союзного договору, назвалися всього 28 відсотків респондентів, кожний п'ятий вагався знайти відповідь на це запитання.

Нам не хотілося б навколо цього факту мимоволі створювати якийсь психоз, але так само неприпустимо було робити вигляд, що, мовляв, нічого особливо не відбувається, створюючи тим самим штучну «яму замовчування». До речі, хід обговорення проекту Союзного договору в українському парламенті проілюстрував неоднозначне і досить суперечливе ставлення до нього депутатів. Отже, спрощувати реальність — заняття нині недозволенні, розв'язувати гордіїві вузли треба іншими методами.

З'ясували також, що більшість читачів ратують за відродження загальнонародних християнських свят — Різдва, Пасхи, Трійці, Благовіщення, Покрови і т. ін. Така орієнтація глибоко симптоматична, оскільки йдеться про повернення тих народних цінностей, тієї моралі, яку наша лукава ідеологія всіляко намагалася витравити в суспільній свідомості, так і не добившись бажаного результату. Чимала частина анкетованих вважає за необхідне зберегти і ті свята, які стали традиційними, — 1 і 9 Травня, 7 листопада, 23 лютого та інші. Висловлювалися пропозиції і щодо введення нових свят, таких, як День матері, День Соборної України, День заснування Київської Русі, День заснування Запорозької Січі.

Загалом же в багатьох анкетах і листах домінувала думка про те, що на фоні будь-яких свят треба радикально змінити ставлення до праці. Одним словом, час серйозно працювати, інакше декларації залишатимуться пустими папірцями, від яких достатку не додасться.

Вячеслав БІЛЕНЬКИЙ, генеральний директор науково-виробничого малого підприємства «Дніпропетровський фонд соціального моніторингу»;

Сергій ШЕВЧЕНКО, голова постійної комісії з питань науки, культури, релігії, міжнаціональних відносин Дніпропетровської міської Ради народних депутатів.

Запитуйте — відповідаємо

Сьогодні ми розпочинаємо нову рубрику. Адже у ваших листах, крім роздумів, критичних зауважень та побажань немало найрізноманітніших запитань. На декотрі з них ми сьогодні відповідаємо.

Чи правда, що на могилі В. Щербицького встановлено помпезного пам'ятника, а саму могилу охороняють співробітники КДБ?

Б. ГЛАДЧЕНКО.
Херсон.

Пам'ятника на могилі В. Щербицького не встановлено. Що ж до охорони, то, як повідомив нам співробітник підрозділу громадських зв'язків УКДБ по місту Києву та Київській області Олег Шевченко, «працівники УКДБ цей об'єкт не охороняють». Так що крім звичайної охорони Байкового кладовища якихось додаткових нарядів КДБ чи міліції ви не зустрінете.

Чи правда, що на дачі першого секретаря ЦК Компартії України С. Гуренка будується басейн?

М. ПЕТРЕНКО.
с. Пігтарі Срібнянського району Чернігівської області.

Як повідомив редакцію заступник керуючого справами ЦК Компартії України Іван Доценко «чутки про басейн надто перебільшені», більше того, дача С. Гуренка фактично належить Кабінету міністрів УРСР, а ЦК Компартії України її орендує.

Назвіть посадові оклади відповідальних працівників апарату ЦК Компартії України?

М. ЦЮПКО.
Львів.

Консультант — 430 — 480 карбованців на місяць.

Завідуючий відділом — 700 карбованців на місяць.

Секретар ЦК Компартії України — 870 карбованців на місяць.

Відповіді збирав Ігор **КАБЛАК**.

Резонанс

ДУМКИ З ПРИВОДУ

З великим занепокоєнням сприйняли ми повідомлення про вибухи великої сили на Галичині і в Литві. Нам невідома цінність підірваних пам'ятників, але лякає оця озброєна страшною силою банда, яка діє. І чого нам чекати далі? Сьогодні банді не сподобалися пам'ятники, а завтра — закони, які приймає Верховна Рада України?

Чи це хтось хоче вбити клин між армією і народом? Розуміючи, що люди подумають — таку вибухівку можуть мати лише військові, посіяти невдоволення народу до військових.

У вашій газеті була замітка про те, як у транспорті хулігани причепилися до офіцера, а той, захищаючись, вбив стороннього. Замітка схвалювала дії офіцера, який буцімто захищав свою честь. А при чому тут я? Що я їду в автобусі, і хтось там з'ясовує з допомогою пістолета свої стосунки? Якщо вже їм дозволили носити зброю, то нехай їздять окремо, або заберіть зброю. При чому люди, будинки яких зруйновано вибухом? І чи буде знайдено «невідомих»?

М. МОВЧАН.
село Михайлівка Полтавської області.

ДОБРИЙ СУСІД — КРАЩИЙ ЗА ДАЛЕКОГО ДРУГА

ПІДПИСАНО ШИРОКОМАСШТАБНУ УГОДУ МІЖ УРСР ТА ЧСФР

Двадцята частина Європи

Це прислів'я, яке винесено в заголовок, характеризує те, як народ України налагоджує нові зв'язки із своїми старими друзями-сусідами. Хорошим прикладом у цій справі можуть служити наші відносини з Угорщиною, які дедалі міцнішають. Але й інші сусіди виявляють неабияку зацікавленість у співробітництві з нашою республікою. Однією ж із найважливіших подій останнього часу в цій сфері стало підписання Угоди між урядами Чеської і Словацької Федеративної Республіки та Української Радянської Соціалістичної Республіки про торгово-економічні зв'язки та науково-технічне співробітництво. Як сказано в преамбулі цього документа, сторони підписали його, усвідомлюючи велике значення традиційних торгово-економічних зв'язків, намагаючись поглибити добросусідські відносини між двома країнами, керуючись принципами рівноправності, взаємної вигоди та міжнародного права.

На прохання «Голосу України» договір коментують:

Р. ГАРЕНЧАР, Генеральний консул ЧСФР у Києві:

— Угода між урядами ЧСФР і УРСР є дуже схвальним результатом нашої спільної праці протягом дев'яти місяців. І вона, безумовно, є лише початком великої роботи, що означає відкриття дверей, через які піде взаємний потік спеціалістів і бізнесменів, товарів і сировини. Наші підприємці вже мають базу, на яку можна спиратися. Правда, її ще треба підтримати спеціальними угодами про платежі та міжбанківські розрахунки. Без цього неможливо вести торговельні відносини. Вважаю, найближчим часом відповідні документи буде підписано.

Щодо конкретної реалізації угоди, то, згідно з списками на 1991 рік, які є важливою частиною підписаного документа, Чехо-Словаччина пропонує Україні дві модифікації тролейбусів «Шкода» (всього 100 штук), трамвайні вагони і запасні частини для них. З України ми хотіли б одержувати вугілля, продукти хімічної промисловості, зокрема, добрива, метали, складні технічні товари, такі, як літаки, екскаватори, верстати, геофізичне, медичне і радіообладнання, деякі продукти харчування і товари народного споживання. Звичайно, можна побачити, що список обміну товарами не такий уже й багатий. Ми, наприклад, можемо запропонувати ще й продукти, меблі, кришталь, текстиль, взуття, автомашини. Але в цьому році, на жаль, з таких поставок мало що може здійснитися. Тому ми більше розраховуємо на 1992 рік, коли буде розроблено нові списки, остаточно сформується структура наших економічних відносин. Нам треба мати гарантії, впевненість у партнерах, можливість фіксувати наші платежі на банківських розрахунках.

Якщо говорити про науково співробітництво, то треба зазначити, що останнім часом воно послабшало, бо наші й ваші науковці нині мають більше можливостей для роботи із західними колегами. Проте є питання, які викликають великий взаємний інтерес. Зокрема, екологія. Ми — сусіди, і нам не байдуже, як краще зберегти наші природні багатства. Наші науковці зможуть співпрацювати і в питанні вивчення соціальних проблем, насамперед, пов'язаних з переходом до ринкової економіки.

Отже, у сфері науки теж відкривається широкий простір для спільної роботи.

А. МІНЧЕНКО, державний міністр у справах економіки УРСР:

— Підписання торгової угоди є важливою подією у сфері розвитку наших відносин. Тим більше, що введення розрахунків у валюті з колишніми соціалістичними країнами призвело до розриву багатьох давніх і глибоких зв'язків. Завдяки ж новій угоді відкрито шлях для співробітництва різних економічних структур і утворень. Підписаний документ дає можливість торгувати у вигідних умовах, на основі бартеру, клірингу, розрахунків у національних валютах. Проте слід зауважити, що для цього нам необхідно створити відповідні республіканські банківські структури. Національний банк України, встановлюючи безпосередні контакти з іноземними партнерами, проводить в цьому плані величезну роботу. Наскільки мені відомо, необхідні фінансові операції можна буде розпочати вже у жовтні.

Щодо конкретної реалізації угоди, то слід сказати, що в цьому році ми вже давно розподілили всі наші ресурси, і нам доводиться шукати додаткові фонди для розрахунків з партнерами. І ми купуватимемо лише вкрай необхідне — ті ж самі тролейбуси, трамваї, запасні частини до них. Плануються також авансові закупки на суму 38 мільйонів інвалютних карбованців для потреб нашого комунального господарства. Якщо ж узяти наші майбутні економічні та торгові відносини загалом, то слід сказати, що нас передусім цікавлять новітні технології та техніка. Товари народного споживання, які нам пропонує ЧСФР, зникнуть на нашому ринку дуже швидко. А розраховуватимемось ми за них сировиною, що може призвести до виснаження наших ресурсів. Тому для обміну такими товарами створено спеціальні Торгові доми на Україні та в Чехо-Словаччині. Прибутки від їх діяльності ми плануємо вкладати в реалізацію необхідних науково-технічних проектів, створення спільних підприємств, розвиток технологій.

Отакі два коментарі. Погодьтеся: в них є певні розбіжності. Але ж це тільки початок наших відносин на новій основі. І їх розвиток — справа часу, часу для подальшого становлення взаємовигідного партнерства.

Олексій ЄВСІКОВ.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор
Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:

Олександр БІЛИК
заступник головного редактора

Анатолій ГОРЛОВ
перший заступник головного редактора

Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ
член-кореспондент АН УРСР

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ

Леонід САМОЙЛЕНКО
заступник головного редактора

Борис СИДОРЕНКО
заступник головного редактора

Анатолій СОЛОНСЬКИЙ

Віталій СУДДЯ
відповідальний секретар

Експрес-новини

На прес-конференції в Білому домі президент США Буш сказав, що під час розмови по телефону з Єльциним він запевнив російського президента, що Сполучені Штати підтримуватимуть його заклик повернути Горбачова як президента СРСР. Буш також заявив, що в нинішній ситуації США не можуть мати нормальних відносин із Радянським Союзом і не визнаватимуть нового керівництва.

Американський президент повідомив, що він підтримує зв'язок із лідерами східноєвропейських країн, і підкреслив, що Сполучені Штати і далі підтримуватимуть демократичні зміни в цьому регіоні.

* * *

Міністри закордонних справ країн — членів НАТО зустрілися в Брюсселі, щоб переглянути оборонну політику блоку в світлі подій в СРСР.

За словами міністра закордонних справ Великобританії Херда, Європейське співтовариство має намір направити в Москву делегацію для з'ясування правди про долю президента Горбачова.

ЄС припинило подання технічної допомоги і гарантування кредитів для закупівлі продовольства Радянському Союзу.

* * *

У Белграді тривають переговори щодо збереження югославської федерації. За інформацією агентства ТАНЮГ, учасники наради погодилися з тезою, що кожна республіка має право на самовизначення.

Уряд Хорватії закликав Президію Югославії провести розслідування спільних дій федеральної армії та озброєних загонів Сербії на території Хорватії.

* * *

Представники уряду Австралії заявили, що ця країна припинила вирішення питання про надання Радянському Союзу кредиту на суму 388 мільйонів доларів.

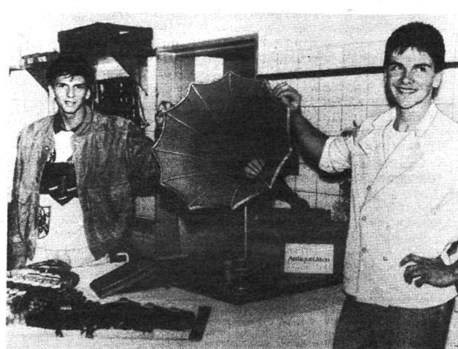
* * *

Прем'єр-міністр Японії Кайфу повідомив, що японський уряд припинив подання допомоги СРСР у зв'язку з останніми подіями. За словами прем'єра, його країна проводитиме консультації із своїми західними партнерами щодо подальшої політики по відношенню до Радянського Союзу.

* * *

За офіційними повідомленнями, китайське керівництво виступило проти стороннього втручання у внутрішні справи СРСР.

Погляд

НЕ СЛУХАТИ, ТАК ЇСТИ

Студенти, які вже закінчили своє навчання, мають одержати диплом, склавши певні іспити. Одні просто відповідають на численні питання професорів, другі пишуть наукову роботу, а треті намагаються продемонструвати те, чого їх навчили, як то кажуть, наочно. Як, наприклад, молодий швейцарський кондитер Урбан Гемперле (на фото — праворуч). Для того, щоб одержати відповідний документ про кваліфікацію, він виготовив із шоколаду точну копію грамофона Томаса Едісона. Цей «шедевр» кулінарії поєднав у собі і прекрасну форму, і смачний зміст, який надовго запам'ятають екзаменатори.

Фото ТАРС.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Перший заступник головного редактора — Анатолій Горлов.

Черговий редактор — Володимир Олефіренко.

Автори макета — Анатолій Мироничев, Леонід Підлужний.

Випусковий — Олексій Бондаренко.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Ольга Малкіна, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська.

Верстальники: Тетяна Балюк, Ольга Яценко, Марія Солодюк,

Лінотипісти: Наталія Позняк. Валентина Чичирко.

* * *

Комбінат друку видавництва «Радянська Україна» 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Індекс 60955.

Тираж 155.000

Передплатна ціна на рік 19 крб. 80 коп.

Зам. 03151621.